GEMEENTE BEUNINGEN

Aan de gemeenteraad

Datum : 16 juni 2025
Zaaknummer : 785905
Uw contact : team Bestuurlijk Advies
Telefoon : 14 024
Onderwerp : vervolg ombuigingstraject

Geachte raad,

Aanleiding
In onze 'code rood brief' van 16 juli 2024 hebben wij u geïnformeerd over het financiele perspectief van onze gemeente voor de komende jaren. De resultaten van de meerjarenbegroting vertoonde behoorlijke tekorten. Voor ons college was dat aanleiding om fors in te grijpen in onze financiele huishouding ten einde te komen tot een sluitende meerjarenbegroting.
Eind 2024 hebben wij u met onze brief 'kaders en acties ombuigingen vanaf 2026' geïnformeerd over de stappen die wij gaan zetten om onze begrotingsprognose voor de komende jaren te verbeteren. Het ombuigingstraject moet leiden tot ombuigingen voor in totaal €6.000.000 jaarlijks, te realiseren vanaf 2029 en zoveel eerder als mogelijk.

Ombuigingstraject kent 4 sporen
In de brief van 12 februari 2025 hebben wij u geschetst hoe de planning van het ombuigingstraject eruit ziet en langs welke sporen wij het traject lopen. Voor de goede orde benoemen wij nogmaals deze sporen en geven de stand van zaken weer:

Spoor 1: *bevriezen activiteiten en investeringen begrotingsjaar 2025:* deze actie is inmiddels in de begroting 2025 verwerkt; zaken die toch doorgang moesten vinden, zijn bij afzonderlijk collegebesluit gefiatteerd.
Spoor 2: *voorkeursscenario nieuw beleid:* op de informatieavond 'nieuw beleid' van 27 mei jl. heeft ons college haar voorkeursscenario nieuw beleid aan u gepresenteerd; het raadsvoorstel 'voorkeursscenario nieuw beleid 2025' is ter besluitvorming aangeboden voor de raadsvergadering van 1 juli a.s.

POSTADRES: GEMEENTE BEUNINGEN, POSTBUS 14, 6640 AA BEUNINGEN
BEZOEKADRES: VAN HEEMSTRAWEG 46, 6641 AE BEUNINGEN
TELEFOON: 14 024, TELEFAX: 024 - 6778078
E-MAIL: GEMEENTE@BEUNINGEN.NL, INTERNET: WWW.BEUNINGEN.NL
IBAN: NL55 BNGH 0285 0010 78, BIC: BNGHNL2G

Spoor 3: *ombuigingsmaatregelen bestaand beleid:* wij hebben na een uitgebreid onderzoek en consultatie in de organisatie een lijst van ombuigingsmaatregelen bestaand beleid vastgesteld; deze lijst treft u aan in de notitie 'ombuigingen bestaand beleid' bij deze brief. Het betreft een voorgenomen besluit van ons college. Wij gaan deze verwerken in de gemeentebegroting 2026. In september a.s. zal het college deze lijst van ombuigingsmaatregelen toelichten in een raadsinformatieavond.

Spoor 4: *lokale heffingen en leges:* wij hebben een verkenning uitgevoerd naar de kostendekkendheid van de leges. Deze bedraagt gemiddeld 53%. Dat betekent dat de hoogte van de leges nog ruimte biedt. Wij zullen bij het opstellen van de begroting rekening houden met een tariefsverhoging van gemiddeld 20% voor bouwleges, leges kabels en leidingen en vergunningen APV. Daarnaast zal de reclamebelasting worden verhoogd. Voor de OZB blijft uitgangspunt dat deze alleen met het inflatiecijfer wordt verhoogd.

Ad 3: de lijst ombuigingsmaatregelen bestaand beleid nader beschouwd

Zoals hiervoor al gememoreerd maakt een ombuiging op het bestaand beleid onderdeel uit van de totale ombuigingsstrategie. Ombuigingen op bestaand beleid zijn vaak lastig te realiseren, zeker in onze gemeente waar al jaren een sober en doelmatig beleid wordt gevoerd. Van franje wat eenvoudig kan worden "weggesneden" of overbodige zaken is in onze gemeente nauwelijks of geen sprake.
Het college is erin geslaagd op een zorgvuldige wijze en met oog voor de maatschappelijke impact tot een evenwichtige lijst te komen die recht doet aan de ombuigingsopdracht. Deze opdracht is onverkort noodzakelijk voor het toekomstig financieel perspectief maar creëert ook ruimte voor de nieuwe wensen uit het coalitieakkoord.
De lijst bevat een aantal maatregelen die op onderdelen zal leiden tot een verdere versobering maar nergens de kritische grens passeert. In de bijgevoegde notitie zijn alle maatregelen gerubriceerd naar de programma's van de gemeentebegroting en voorzien van een toelichting.
In grote lijnen zijn de voorgestelde ombuigingsmaatregelen in een aantal groepen onder te verdelen:

- er zijn een aantal maatregelen voorgesteld waarbij het beschikbare budget in de begroting naar beneden wordt bijgesteld omdat er sprake is van onder uitputting, strakker en scherper begroten zonder enige speelruimte en afname van de doelgroep; voorbeelden hiervan zijn minder peuters en minder gebruik van PGB's.
- dan is er een groep maatregelen waarbij de uitgaven ondergebracht kunnen worden bij specifieke Rijksuitkeringen (zogeheten SPUK) zoals de regeling Onderwijs Achterstanden Beleid.
- een belangrijk deel betreft maatregelen die een versobering inhouden van het huidig beleid; voorbeelden hiervan zijn het beperken van het onderhoud in de openbare ruimte (minder maaien) of minder middelen beschikbaar stellen voor activiteiten.(beperking op representatie)

- specifiek voor de jeugdzorg zijn er maatregelen voorgesteld waarbij er een verschuiving plaats vindt van de individuele zorgverstrekking naar het collectieve zorgaanbod; met name deze laatste groep maatregelen vraagt de nodige inspanning maar biedt ook veel voordelen voor de cliënten zelf. Een collectief aanbod kan helpend zijn in het gezamenlijk zorgtraject. Uiteraard blijft voor diegene die echt individuele gespecialiseerde hulp nodig heeft die mogelijkheid bestaan. Ook landelijk wordt meer en meer overgeschakeld van individueel naar collectief zorgaanbod.
- ook de Gemeenschappelijke Regelingen hebben na een dringende oproep van gemeenten bijgedragen in het ombuigingstraject. Zowel de DRAN, de GGD, de ODRN en de Groene Metropool Regio hebben naar vermogen een bijdrage geleverd.
- tot slot heeft ook de ambtelijke organisatie een bijdrage geleverd door een aantal functies nu niet in te vullen.

Met al deze ombuigingsmaatregelen is de totale opbrengst geraamd op afgerond €2.000.000. Wij realiseren ons dat met deze ombuiging de oorspronkelijke taakstelling van €2.500.000 niet wordt gehaald. Gelet op het gewijzigd financieel perspectief in de Voorjaarsnota 2025 waarover u bent bij gesproken, acht het college deze opbrengst toereikend.

In een afzonderlijke raadsinformatiebrief die u gelijktijdig met deze brief ontvangt, zullen wij u informeren over de positieve effecten van de 'Meicirculaire 2025' op onze financiele huishouding.

College heeft aantal door de organisatie voorgestelde ombuigingsmaatregelen niet overgenomen

Er zijn ook een aantal ombuigingsmaatregelen door de organisatie voorgesteld die door ons college niet zijn overgenomen. Met name maatregelen die onze verenigingen raken of een versobering van de zorgstructuur hebben wij van de lijst gehaald. Denk hierbij aan het niet meer compenseren van het OZB-eigenaarsdeel voor verenigingen of het beperken van het aantal aanbieders van de dagbesteding voor ouderen. Ook het voorstel om te versoberen op de Klavervierpas heeft ons college geschrapt. Het gebruik van de Klavervierpas in onze gemeente is heel hoog in vergelijking met andere minimaregelingen. Het is een heel succesvolle regeling voor mensen met een laag inkomen en kinderen om beter te kunnen participeren in de samenleving.
Bij de start van het ombuigingstraject stond voor ons bij voorbaat vast dat verenigingen als smeermiddel van de samenleving moesten worden ontzien. Ook maatregelen die voor individuele inwoners verregaande consequenties zouden hebben, hebben wij bewust vermeden.

Ad 4: de verkenning lokale heffingen

Naast de ombuigingen op bestaand beleid hebben wij ook een verkenning uitgevoerd naar het verhogen van de inkomstenkant. Daarbij hebben wij gekeken naar de leges en de verschillende belastingen maar ook naar het effect op de woonlastendruk voor onze inwoners. In de bijgevoegde notitie 'lokale heffingen en leges' is dit verder uitgewerkt. Duidelijk is wel dat met name bij de leges nog ruimte voor verhoging zit.

Inwonersbetrokkenheid- en raadpleging
Zoals bekend is onlangs een inwonersraadpleging gedaan door bureau OpiniePijlers. Inwoners werd gevraagd naar hun mening over de financiele situatie van de gemeente en de toekomst.
We zijn blij dat er zoveel inwoners hun stem hebben laten horen. Ook hebben veel inwoners aangegeven dat zij betrokken willen blijven. Wij omarmen de input uit deze rapportage en gaan met de aanbevelingen aan de slag. Gelet op het succes van een dergelijk onderzoek en de grote respons zijn wij van plan om een dergelijk onderzoek periodiek te gaan herhalen.
De rapportage is als bijlage bij deze brief gevoegd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

Dyanne Kocken
secretaris

Daphne Bergman
burgemeester

Bijlage 1: notitie 'ombuigingen bestaand beleid 2026-2029'
Bijlage 2: notitie 'verkenning verhoging lokale heffingen vanaf 2026'
Bijlage 3: rapport OpiniePijlers 'Beuningen nu en in de toekomst'